

عوامل اجتماعی و انواع سوء رفتارهای علمی

آیدین عباسی^{۱*}، دکتر فرزام فرزانه^۲، دکتر سید حسن عامری^۳، بهنام زائر^۴

۱. کارشناس ارشد تربیت بدنی دانشگاه مازندران
 ۲. استادیار تربیت بدنی دانشگاه مازندران
 ۳. دانشیار تربیت بدنی دانشگاه ارومیه
 ۴. کارشناس ارشد تربیت بدنی دانشگاه ارومیه
- تاریخ دریافت: (۹۳/۱۰/۰۲) تاریخ پذیرش: (۹۴/۰۲/۲۹)

Social factors and types of academic misconduct

A. Abbasi^{1*}, F. Farzan², H. Ameri³, B. Zayer⁴

1. Master of Physical Education of mazandaran university
2. Associate professor of mazandaran university
3. Associate professor of urmia university
4. Master of Physical Education of urmia university

Received: (19 May 2015)

Accepted: (23 Decem 2014)

Abstract

the purpose of the present study is to examine the influence of Social factors on the incidence of different types of academic misconduct. The method of this study is descriptive, in terms of implementation, it is a survey, and in terms of purpose it is practical. Data for this study were collected using a researcher-constructed questionnaire. Its validity was confirmed by a number of sports management faculty and its reliability calculated 87/0 with Cronbach's alpha. The questionnaire was designed with a Likert scale of 5 values. The participants of the study include physical education students all over the country. Based on geographic regions of the country, five universities selected from the North, South, East, West and center of the country all of which were graduate students of physical education. The statistical sample of the study included graduate students of Physical Education in Tehran, Shiraz, Kurdistan, Mazandaran and Mashhad Universities. The selection of sample was available by stratified- Stochastic sampling method. Sample size in five colleges determined, based on the number of graduate students of this five faculty and using Morgan table. The findings show the importance of Social factors, especially the Lack of adequate supervision of responsible persons in occurring academic misconduct. In order to deal with all kinds of academic misconduct, the directors of the affair must give special attention to the Social factors, especially the Lack of adequate supervision of responsible persons as an affecting factor in the incidence of academic misconducts.

Keywords

academic misconduct, University, Social factors.

چکیده

هدف تحقیق حاضر، بررسی تاثیر عوامل اجتماعی در بروز انواع سوء رفتارهای علمی است. روش این تحقیق، توصیفی، از نظر اجرا، پیمایشی، از نظر هدف کاربردی بود. داده‌های تحقیق با استفاده از پرسشنامه محقق ساخته جمع آوری شد. روایی آن به وسیله جمعی از استادان مدیریت ورزشی تأیید و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شد. این پرسشنامه با مقیاس ۵ ارزشی طیف لیکرت طراحی شده بود. جامعه آماری شامل دانشجویان تربیت بدنی کل کشور بود. بر اساس مناطق جغرافیایی کشور، پنج دانشگاه از شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز کشور انتخاب شدند که دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی داشتند. نمونه آماری تحقیق شامل دانشجویان تربیت بدنی تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های تهران، شیراز، کردستان، مازندران و مشهد بود. انتخاب نمونه‌ها با روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی - تصافی بود. حجم نمونه آماری در پنج دانشکده، بر اساس تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی این پنج دانشکده و با استفاده از جدول مورگان تعیین شد. یافته‌ها نشان از اهمیت زیاد عوامل اجتماعی به خصوص عامل عدم نظارت کافی اشخاص مسئول در بروز سوء رفتارهای علمی داشت. برای مقابله با انواع سوء رفتارهای علمی، باید توجه ویژه‌ای از طرف ضابطین امر به عوامل اجتماعی به خصوص عامل عدم نظارت کافی اشخاص مسئول به عنوان یک عامل تاثیر گذار در بروز سوء رفتارهای علمی اتخاذ گردد.

واژگان کلیدی

سوء رفتار علمی، دانشگاه، عوامل اجتماعی.

مقدمه

بشر وقتی در مقابل پدیده‌های مجهول قرار می‌گیرد جستجوگر می‌شود و اگر نتیجه‌ای جدید به دست آورد در واقع تولید علم کرده است. علم وسیله‌ای برای شناخت و دستیابی به یافته‌های دنیای جدید است و ابزاری برای ارتقای زندگی بشر محسوب می‌شود، در جوامعی که علم پذیری به فرهنگ تبدیل نشود، جهل حاکم می‌شود. جهل زمینه‌ساز فقر و ناهنجاری‌های اجتماعی گوناگونی است برای مقابله با پیامدهای سوء این موضوع نیاز به تولید علم است (کبودین و همکاران، ۱۳۸۸). تولید و ترویج علم با رعایت اخلاق حرفه‌ای، تربیت انسانهای متعهد، پژوهشگر و کارآفرین برای پاسخگویی به نیازهای جامعه و اعتلای فرهنگی با بکارگیری فناوریهای پیشرفته و تقویت همکاری با مراکز علمی، در سطح ملی و بین‌المللی بخشی از مأموریت دانشگاه‌ها می‌باشد.

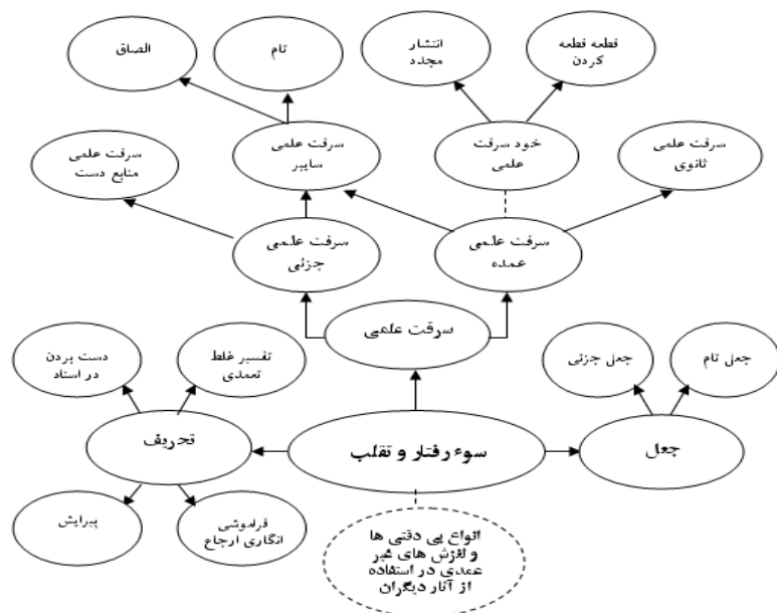
با این حال در برخی موارد اهداف سازمان‌های علمی، مانند دانشگاه، بنا به علل مختلف به درستی محقق نمی‌شوند. اهدافی مانند پرورش نیروهای محقق توانمند یا انجام صحیح برخی کارهای علمی و امثال اینها که با فارغ‌التحصیلی تعداد معدودی محقق ناشایست یا ارائه برخی کارهای کم ارزش و تکراری (اکبری و عبدالهی فر، ۱۳۹۲) نتیجه سرمایه‌گذاری این سازمانها زیر سوال رفته و تأثیرات منفی بسیاری را به جا می‌گذارد. یکی از عواقب منفی و مهم عدم تحقق درست اهداف جوامع علمی، رواج سوءرفتار در پژوهش‌ها است (اجاقی و

همکاران، ۱۳۹۰).

مقالات تقلبی، تبانی در داوری‌های علمی، کپی برداری از تولیدات علمی خارج کشور و... مثال‌های روشنی از انواع این سوء رفتارها می‌باشند. امروزه نیز با توجه به گسترش شیوه‌های سوءرفتار به روز، به واسطه گسترش فناوری‌های اطلاعاتی در نظام‌های آموزشی دنیا و رواج آن در محیط‌های تحصیلی کشور ایران، انجام پژوهش‌های گسترده و جدی، از مواردی است که باید از هم اکنون مورد توجه پژوهشگران و مسئولین دنیا از جمله کشور ایران قرار گیرد (موحد و همکاران، ۱۳۸۹).

انواع سوء رفتار علمی

سوء رفتار علمی پدیده‌ی فراگیری است که نظام‌های آموزشی از سالیان دور با آن روبرو بوده و از بابت آن هزینه‌های زیادی را گزارش نموده اند (گائینی و همکاران، ۱۳۹۰). اگر چه در مورد میزان شیوع سوء رفتار نمی‌توان درصد مشخصی را تعیین کرد (مقتدری و دهمرده، ۱۳۸۸)، ولی پژوهش‌های متعدد در کشورهای مختلف نشان داده‌اند که سوءرفتار خاص یک رشته، یک دانشگاه و یک کشور نبوده و در تمامی دنیا بوده و در حال افزایش است و با پیشرفت فناوری‌های جدید به حدی شایع شده که می‌توان آن را به عنوان معضلی مهم، مورد مطالعه قرار داد (خامسان و امیری، ۱۳۹۰). در شکل شماره ۱، عناصر اصلی و گستره سوء رفتار در کارهای علمی به صورت مختصر بیان شده است.

شکل ۱. عناصر اصلی و گستره سوء رفتار در پایان نامه‌ها و کارهای علمی (به نقل از توکل و ناصری راد، ۱۳۸۸)

این عمل ناشایست را انجام می‌دهد، خبر ندارد، علاوه بر این نرخ بالای ورودی‌های مقاطع تحصیلات تکمیلی و حجم بالای کارهای استادان، نبود مهارت علمی بسیاری از پژوهشگران از بعد مدیریت زمان و تحت تأثیر فشارهای روانی حاصل از این شرایط افراد به سمت سوء رفتارهای علمی سوق پیدا می‌کنند.

در تحقیقات مختلف، عوامل بسیاری مانند عوامل اجتماعی و وجود خلق و خوی‌های متفاوت محیطی از عوامل بروز سوء رفتارهای علمی بیان شده‌اند (طالقانی و همکاران، ۱۳۹۳). نتیجه تحقیقات نشان می‌دهند دانشجویانی که ضعف درسی دارند در فضاهای مجازی در مقابل انگیزه‌های تبلیغی فروش، ضعیف عمل کرده و بیشتر تحت تأثیر تبلیغات قرار می‌گیرند. از آنجایی که درصد استفاده دانشجویان از خدمات اینترنتی در اکثر کشورها من جمله ایران در حال افزایش است (قاسمی و همکاران، ۱۳۹۵)، پس تحقیق‌های این چنین، مسئولیت مدیران را در قبال آموزش دانشجویان از بعد آموزش صحیح فرهنگ استفاده از امکانات به روز و آگاه سازی در قبال سوء رفتارهای اینترنتی دو چندان می‌کند (میر یزدی، ۱۳۹۳)، این وضعیت سبب هشدار است از بابت این که، آسان گیری و عدم آگاهی از عواقب سوء رفتار موجب تبدیل شدن تفکرات سالم به افکار آسیب زا می‌شود. (جنی^۳ و همکاران، ۲۰۱۴). سبک تفکر، میزان علاقه به تحصیل، تاثیر پذیری از والدین، ویژگی‌های رفتاری و برخی ابعاد این چنین در میان دانشجویان متفاوت است. پس نوع برخورد با این افراد نیز باید بسته به شرایط روحی و روانی آنها متفاوت باشد (لنا و لیاناس^۴، ۲۰۱۴).

توجه به اهمیت اهداف مراکز علمی مانند دانشگاه، ارج نهادن به اهداف این مراکز و آشنا ساختن بیشتر افراد با انواع سوء رفتارهای علمی و احتمال رواج انواع سوء رفتارهای علمی در دنیا به این تحقیق جایگاه ویژه ای می‌دهد. تربیت بدنی بخاطر پیوند با رشته‌های مختلف و نقش آن در رابطه با تأثیرات جسمی و روانی، همچنین به خاطر گسترش روز افزون آن و دیگر دلایل این چنین از اهمیت خاصی برخوردار است و هر چیز با ارزشی نیازمند توجهی خاص به خصوص از بعد سوء استفاده‌های احتمالی است. پس توجه به ابعاد سوء رفتارهای علمی به خصوص در این رشته، مهم به نظر رسیده و این اهمیت انگیزه انجام این تحقیق دو چندان می‌کند.

این تحقیق در راستای اهداف فوق به دنبال پاسخ این سوال است که نظر دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت

سوء رفتار به دو بخش عمدی و غیر عمدی تقسیم می‌شود: بخش عمدی به سه بخش جعل، تحریف و سرقت علمی تقسیم می‌شود. لغزش‌های غیر عمدی نیز به لغزش‌هایی که به واسطه عدم آگاهی از انواع سوء رفتارها ناشی می‌شود گفته می‌شود. یا قطعه قطعه سازی داده‌ها که پیگ و بلانشت^۱ از آن به عنوان دوشیدن داده‌ها یاد می‌کنند. ریس^۲ تحریف در پژوهش را تحریف هدفدار و دستکاری عمدی داده می‌داند. در کل وجه ممیزه اساسی سو رفتار و تقلب در تحقیقات از لغزش‌های غیر عمدی داشتن نیت فریب است (توکل و ناصری راد، ۱۳۸۸).

با وجود اینکه سوء رفتارهای علمی به لحاظ اخلاقی در اغلب فرهنگ‌ها و محیط‌های علمی، امری غیر اخلاقی محسوب می‌شوند، اما کمابیش در همه اقصی نقاط جهان نمونه‌هایی از آن مشاهده می‌شود. از مهمترین عواقب شیوع این سوء رفتارها، عدم اعتماد جامعه به یافته‌های محیط‌های علمی می‌باشد (محرم زاده و همکاران، ۱۳۸۸). هر چند مسأله تخلف نکردن در حوزه علم به خصوص علوم ورزشی، فقط به مسأله پژوهش ختم نمی‌شود، بلکه اشخاص مسئول با عملکرد خود به محققان می‌آموزند که در تمام شئون کاریشان خلاف نکنند (توکل و ناصری راد، ۱۳۸۸).

آن چیزی که امروزه بسیاری از محققین بر آن اذعان دارند این است که شیوع سوء رفتار در دانشگاه‌ها با گذشت زمان رو به افزایش است (بنی‌مهد و پشمی تبار، ۱۳۹۳) و به تحقیق پیرامون آن تأکید بسیاری در سال‌های اخیر شده است. سوء رفتارهای علمی در بین محققین و دانشجویان به حدی شایع شده که برخی از صاحب‌نظران از آن به عنوان اپیدمی یاد می‌کنند. از آنجایی که در برخی دانشگاه‌ها هدف اصلی اکثر دانشجویان اخذ مدرک شده و زمینه‌های جامعه‌پذیری علمی ضعیف، تمایل به سوء رفتار علمی بالاست (ذاکر صالحی، ۱۳۸۹)، نظر به قداست و اهمیت رشته‌های دانشگاهی لازم است تحقیقات وسیعی پیرامون این پدیده‌ی ضد ارزش به عمل آید تا تمهیدات لازم به منظور مقابله با آن به شیوه‌ی علمی طراحی شود. با توجه به مهم بودن این موضوع، موجود بودن مقالات اصیل می‌تواند مبنایی برای درمان این پدیده باشد (اسد و حمیدی، ۱۳۸۲).

تعیین علل اصلی سوء رفتارهای علمی به خصوص علل اجتماعی پیچیده است، چون کسی از درون مایه اجتماعی که

3- jenny
4- Lena & lianas

1- Pig & blandest
2- Raise

بدنی دانشگاه‌های سراسری مد نظر این تحقیق درباره عوامل اجتماعی بروز سوءرفتارهای علمی چیست؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش توصیفی و از نظر مسیر اجرا پیمایشی و از نظر هدف کاربردی بود. شیوه‌ی جمع‌آوری داده‌ها میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته‌ای بود که روایی آن به وسیله جمعی از استادان برجسته مدیریت ورزشی کشور تأیید و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۷ محاسبه شده بود. پرسشنامه شامل ۴۲ سوال در ۵ بخش با مقیاس ۵ ارزشی طیف لیکرت طراحی شده بود. جامعه آماری شامل دانشجویان تربیت بدنی کل کشور بود. بر اساس مناطق جغرافیایی کشور، پنج دانشگاه از شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز کشور انتخاب شدند که دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته تربیت بدنی داشتند. نمونه آماری تحقیق شامل دانشجویان تربیت بدنی تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های تهران، شیراز، کردستان، مازندران و مشهد

بود. انتخاب نمونه‌ها با روش نمونه‌گیری طبقه‌بندی - تصادفی بود. حجم نمونه آماری در پنج دانشکده، بر اساس تعداد دانشجویان تحصیلات تکمیلی این دانشکده‌ها و با استفاده از جدول مورگان تعیین شد.

تعداد ۲۳۶ پرسشنامه از نمونه آماری به دست آمد. در تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار spss نسخه ۲۰ استفاده شد. جهت توصیف آزمودنی‌ها از جدول توزیع فراوانی و میانگین استفاده شد. برای استنباط متغیرهای تحقیق از آزمون‌های کلموگروف اسمیرنوف و فریدمن و آزمون‌های تی استفاده شد.

یافته‌های آماری

در بخش توصیفی، برخی ویژگی‌های پاسخ‌گویان در جدول ۱ قابل ملاحظه‌اند. کمترین سن نظر دهنده‌ها پسر ۲۲ ساله و بالاترین دختر ۲۸ ساله بود. تعداد افراد خوابگاهی و روزانه تقریباً ۶ برابر غیر خوابگاهی و شبانه بودند.

جدول ۱. برخی ویژگی‌های پاسخ‌گویان

نظر دهنده‌ها	دختر		پسر		وضعیت تأهل		نوع منطقه		نوع دوره		نوع سکونت	
	تعداد (به درصد)	میانگین سنی	تعداد (به درصد)	میانگین سنی	مجرد	متاهل	بومی	غیر بومی	روزانه	شبانه	خوابگاهی	غیر خوابگاهی
دانشجویان	۲۶ (۲۸/۶٪)	۲۶	۲۶ (۶۱/۴٪)	۲۶	۹۰٪	۱۰٪	۲۲٪	۷۸٪	۸۷٪	۱۳٪	۸۶٪	۱۴٪

پایان‌نامه‌ها، تفاوت وجود ندارد که نشان دهنده اهمیت همه عوامل اجتماعی اشاره شده در این تحقیق در بروز سوءرفتارهای علمی هستند.

جدول ۲. آمار نظرات پاسخ‌دهندگان تحقیق صورت گرفته در مورد سوءرفتارهای علمی

سوء رفتارهای علمی دانشجویان	
میانگین	۳/۳۰
انحراف معیار	۰/۷۲
درجه آزادی	۲۳۴
مقدار تی	۰/۴۶
معناداری	۰/۶۴

با توجه به جدول ۲، یافته‌ها حاکی از این بود که، از دید این دانشجویان، بررسی سوءرفتارهای علمی از اهمیت بالایی برخوردار بوده است. از بررسی نتایج به دست آمده، به خاطر بالا بودن مقدار معناداری (نسبت به سطح معناداری ۰/۰۵) نتیجه گرفته شد که بین نظر دانشجویان درباره انواع سوء رفتارهای علمی تفاوت معناداری وجود نداشته است. به عبارتی از دید همه آنها احتمال وقوع سوء رفتارهای علمی اشاره شده در این تحقیق در بین محققان بالای ۵۰ درصد بوده است.

با توجه به جدول ۳، اغلب انواع سوء رفتارهای علمی مطرح شده در پرسشنامه، بر اساس مقایسه لیکرت دارای میانگین بیش از ۳ (تا حدودی) می‌باشند.

طبق جدول ۴ همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، نتایج آزمون تی نشان داد که بین نظرات دانشجویان رشته تربیت بدنی درباره علل اجتماعی بروز سوء رفتارهای علمی در

جدول ۳. انواع سوء رفتارهای علمی مطرح شده در پرسشنامه تحقیق حاضر

نا آگاهانه	انتشار مجدد	جعل	منابع دست دوم	پیرایش غلط	فراموشی ارجاع	دست بردن در اسناد	تفسیر غلط	میانگین
۳/۳۱	۳/۳۴	۳/۳۲	۳/۳۵	۳/۲۵	۳/۱۱	۳/۲۱	۳/۶۵	میانگین
۱/۰۶	۱/۱۰	۱/۰۲	۱/۰۱	۰/۹۰	۰/۹۰	۰/۸۵	۴/۰۰	انحراف معیار
۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	۲۳۴	درجه آزادی
۱/۳۹	۱/۱۴	۱/۰۸	۱/۸	۰/۲۰	۰/۴۰	۲/۱	۰/۶۶	مقدار تی
۰/۱۶	۰/۲۵	۰/۲۸	۰/۰۶	۰/۸۳	۰/۶۸	۰/۰۳	۰/۵۰	معنا داری

تفاوت
میانگین
دانشجویان

جالب‌ترین نتیجه، قرارگرفتن لغزش‌های غیر عمدی در رتبه‌های اول دسته بندی است، این نتیجه، لزوم توجه بیش از پیش اشخاص مسئول به عامل آگاهی رسانی را به صورت خاص تر نشان می‌دهد. با توجه به یافته‌های عوامل اجتماعی نیز عدم نظارت کافی اشخاص مسئول در رده‌های بالایی بوده که این جایگاه نیز اهمیت استفاده کارگاه‌های آموزشی مدیریت زمان را نشان می‌دهد.

بحث و نتیجه‌گیری

سوءرفتار علمی مفهومی گسترده و عام است و اثرات فرسایشی آن از این رو مضاعف است که مراکز علمی و صاحبان قلم و قشر تحصیلکرده "گروه مرجع" تلقی شده و خود نماد اخلاق و کانون هنجارساز تلقی می‌شوند. سوءرفتار علمی روند توسعه‌ی علمی را از مدار سالم آن خارج نموده و موجب می‌شود روند تولید علم جای خود را به شکل‌گیری کارخانه‌های مدرک‌سازی دهد، به دلیل این جایگاه است که سوءرفتار علمی آنگاه که به قشر تحصیلکرده جامعه منتسب شود به عامل فروپاشی بنیان‌های اخلاقی جامعه در زمینه‌های وسیع‌تر تبدیل خواهد شد (خلیلی و همکاران، ۱۳۹۳).

نتایج این تحقیق در بخش انواع سوءرفتارهای علمی و عوامل اجتماعی بروز آن با برخی تحقیقات داخلی و خارجی همسو یا ناهمسو بوده که این همسویی یا ناهمسویی‌ها می‌توانند ناشی از تفاوت در شیوه‌های آموزشی، امکانات، اعتقادات دینی، شرایط خانوادگی و امثال این‌ها باشد مثلاً: طبق تحقیقی (لنا و لیاناس^۱، ۲۰۱۴)، عدم آگاهی از انواع

جدول ۴. آمار آزمون فرضیه اصلی دوم

متغیر	میانگین دانشجویان	تفاوت میانگین‌ها	T	Df	Sig
علل	۳/۶۱	۰/۰۵	۰/۴۶	۲۳۳	۰/۶۴

رتبه بندی

جهت تمییز راحت‌تر سوالات، رتبه‌های اول تا سوم هر بخش که با استفاده از آزمون فریدمن رتبه بندی شده، در جداول ۵ و ۶ آورده شده اند.

جدول ۵. رتبه‌های اول تا سوم نظرات دانشجویان در باره انواع سوء رفتار علمی و علل اجتماعی بروز آنها

رتبه	رتبه بندی نظرات (به ترتیب رتبه‌های اول تا سوم انواع)
اول	منابع دست دوم
دوم	انتشار مجدد
سوم	لغزش‌های غیر عمدی

جدول ۶. رتبه‌های اول تا سوم نظرات دانشجویان در باره عوامل اجتماعی بروز سوء رفتارهای علمی

سه رتبه اول و میانگین دیدگاه دانشجویان	بخش علل اجتماعی	میانگین
عدم نظارت و کنترل کافی اشخاص مسئول		۳/۷
ضعف آموزشی دانشگاه‌ها		۳/۷
راحت‌طلبی اشخاص مسئول		۳/۶

- ✓ پیشنهاد می‌شود برای استفاده بهتر از امکانات سایبری و اینترنتی، به طرق مختلف فرهنگ سازی شود.
- ✓ پیشنهاد می‌شود کارگاه‌های مخصوص مدیریت زمان و سیستم‌های برنامه‌ریزی بیشتری به خصوص در مراحل اولیه آموزش برای همه دانشجویان برگزار شود.
- ✓ پیشنهاد می‌شود اساتید و داوران دلایل تناقض متن و نتایج تحقیق انجام شده در تحقیقات دانشگاهی را به خاطر بالا بودن اهمیت این دلایل دقیق تر پیگیری نمایند.

منابع

- اجاقی، رضوان، کیوان آرا، محمود، چشمه سهرابی، مظفر، پاپی، احمد (۱۳۹۰) تحلیل آسیب شناسی تقلب و سرقت علمی، مجله آموزش در علوم پزشکی، دوره یازدهم، شماره نهم، ص ۱۰۶۳ تا ۱۰۷۳
- اسد، محمد رضا، حمیدی، مهرزاد (۱۳۸۲)، بررسی وضعیت مدیریت کیفیت جامع در سازمان تربیت بدنی کشور، فصلنامه المپیک، شماره ۲۴، ص ۱۳۶-۱۳۵
- اکبری، پریا، عبدالمهدی، مظفر (۱۳۹۲)، سرقت علمی، پلاگیا ریسیم، علل و ابعاد آن، [فصلنامه سرامیک ایران، شماره ۳۳، ص ۳۹-۴۷](#)
- بنی مهد، بهمن، پشمی تبار، نگار (۱۳۹۳)، رابطه تقلب تحصیلی و فرصت طلبی در میان دانشجویان، [فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، شماره ۲۸، تابستان ۱۳۹۳، ص ۵](#)
- توکل، محمد، ناصری راد، محسن (۱۳۸۸) دستبرد علمی با تبیینی از جامعه شناسی علم، فصل نامه اخلاق در علوم و فناوری سال چهارم شماره ۳، ص ۳-۱
- خامسان، احمد، امیری، محمدصفر (۱۳۹۰)، بررسی تقلب تحصیلی در میان دانشجویان دختر و پسر، فصلنامه اخلاق در علوم و فناوری، سال ششم، شماره ۱، ص ۴۹-۴۵
- خلیلی، سمیه، نورایی، طهمورث، شریفیان، اسماعیل (۱۳۹۳)، تأثیر مسئولیت پذیری اجتماعی شرکت های تولیدی ورزشی بر وفاداری عوامل توزیع، فصلنامه پژوهشهای کاربردی در مدیریت ورزشی، سال سوم، شماره ۲ (۱۰ پیاپی)، پاییز ۱۳۹۳، ص ۱۱۴-۱۰۱
- ذاکر صالحی، غلامرضا (۱۳۸۹)، وضعیت تولید و انتشار کتاب های علوم اجتماعی در ایران بر اساس الگوهای علم سنجی، مجله جامعه شناسی ایران، شماره ۳۱، ص ۷۷-۵۶
- طالقانی، غلامرضا، طباطبایی، زهرا، غفاری، علی (۱۳۹۳)، بررسی عوامل اجتماعی و سازمانی مؤثر بر فساد اداری در شعب بانک، مدیریت فرهنگ سازمانی، دوره ۱۲، شماره ۲، ص ۲۳۵-۲۲۵
- قاسمی، حمید، فراهانی، ابوالفضل، هادوی، سیده فریده، ططری، فرید (۱۳۹۵)، اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر نگرش سازمانی

سوءرفتارهای علمی و نبود تعریف جامعی از پلاگیا ریزم در بروز انواع سوء رفتارهای علمی بسیار تأثیر گذار می‌باشد. در تحقیقی (جنی^۱ و همکاران، ۲۰۱۴) نیز بیان شده که عدم آموزش صحیح افراد در استفاده از امکانات و اطلاعات علمی دیگران در بروز سوء رفتارهای علمی بسیار تأثیر گذار می‌باشد، در تحقیق دیگری (لی^۲، ۲۰۱۱) نیز استفاده از شیوه‌های سوء رفتار اینترنتی و نرم‌افزاری در محیط‌های علمی و متعاقب آن استفاده از نرم افزارهای فریب یاب در این محیطها در حال افزایش است. طبق تحقیقی دیگر (استاپلتون^۳، ۲۰۱۲) استفاده از خدمات نرم افزاری ضد سوءرفتار در سال‌های اخیر در حال افزایش است. طبق یافته‌های این تحقیق نیز مدیریت ضعیف زمان توسط دانشجو در رده‌های بالای علل اجتماعی قرار داشته اند. بر خلاف تحقیقات فوق دست بردن در اسناد و منابع دست دوم در رتبه‌های اول انواع سوء رفتارهای علمی قرار داشتند با وجود این تفاوت‌ها که می‌تواند به خاطر تفاوت در دسته بندی انواع سوء رفتارها در تحقیقات متفاوت از جمله این تحقیق ناشی شود؛ ولی باز هم نتیجه همه ی تحقیقات نشان از وجود سوء رفتارهای علمی در مراکز علمی و پژوهشی است.

این موضوع به عنوان هشدار مهم برای همه اقدار جامعه است تا در بررسی انواع و علل اجتماعی سوء رفتارهای علمی جدیت بیشتری نشان دهند تا از مضرات این معضل کمترین تاوان را بپردازند.

نهایتاً با توجه به نتایج این تحقیق برای مقابله با سوءرفتارهای علمی، باید به دنبال شناسایی علل‌های مختلف بروز سوء رفتار از جمله عوامل اجتماعی بوده و ضمناً باید روش‌های جدیدی جهت رفع علل بروز این مشکل اتخاذ شوند.

پیشنهادات

برای مبارزه اساسی با مشکلات به وجود آمده از بُعد سوء رفتارهای علمی باید با علل آن به مبارزه برخاست نه با معلول. داشتن طرح‌های بهینه جهت تقویت راه‌های پیشگیرانه منطقی و به صرفه تر به نظر می‌رسد. مانند:

- ✓ پیشنهاد می‌شود جهت آشنایی بیشتر دانشجویان تحصیلات تکمیلی با انواع سوء رفتارهای علمی ضابطین امر دوره‌های آموزشی، همایش‌ها و سمینارهای بیشتری مرتبط با این موضوع برگزار شوند.

– میر یزدی، سید محمود (۱۳۹۳)، چرخه عمر مدیریت تقلب، ماهنامه حسابدار، شماره ۲۶۵، فروردین ۱۳۹۳، ص ۴۵

REFERENCES

- Jenny Gunnar son, Wlodek J. Kalisz, Annette Patterson (2014). Teaching International Students How to Avoid Plagiarism: Librarians and Faculty in Collaboration. The Journal of Academic Librarianship, 2014 , Pages 413-417
- Lena Sarlauskienė, Lianas Stabbings (2014). Understanding of Plagiarism by the Students in HEIs of Lithuania. Procardia - Social and Behavioral Sciences, 2014 , Pages 638-646
- Lee, Y. (2011). Understanding anti-plagiarism software adoption: An extended protection motivation theory perspective. Decision Support Systems, 50(2), 361-369 .
- Stapleton, P (2012). Gauging the effectiveness of anti-plagiarism software: An empirical study of second language graduate writers. Journal of English for Academic Purposes 11 (2012) 125-133
- هیأت علمی مستخدم و مدعو رشته تربیت بدنی دانشگاه پیام نور، فصلنامه علمی - پژوهشی پژوهشهای کاربردی در مدیریت ورزشی، مقاله ۶، دوره ۴، شماره ۱۶، بهار ۱۳۹۵، صفحه ۶۵-۷۴
- کیودین، بابک، زلفی گل، محمدعلی، حاجی عزیزی، بیژن (۱۳۸۸)، منشور اخلاق نویسندگی، مجله رهیافت شماره ۴۵، ص ۱۱-۱۶
- گائینی، عباسعلی، ساکی، بهزاد، رضایی، علیرضا (۱۳۹۰)، ساختار، چارچوب، محتوا و روش نوشتن مقاله به شیوه نشریه های علمی، فصلنامه المپیک، شماره ۵۶، ص ۷
- مقتدری، علی، دهمرده، مریم (۱۳۹۱)، تقلب و سوء رفتار در پژوهش های پزشکی، مجله تحقیقات علوم پزشکی زاهدان، دوره چهاردهم، شماره ۱، ص ۷-۱
- مهرداد محرم زاده، میرحسین سیدعامری، اسدی، فریده (۱۳۸۸)، بررسی رابطه فرهنگ سازمانی و استقرار مدیریت دانایی در ادارات تربیت بدنی استان آذربایجان غربی، فصلنامه المپیک، شماره ۴۸، ص ۲۷-۱۹
- موحد، مجید، عباسی شوازی، محمد تقی، مرحمتی، ندا (۱۳۸۹)، رسانه جنسیت و مصرف گرایی، فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان، سال دوازدهم، شماره ۴۷، ص ۲۳-۴۷

